

**SZÁMVITEL
MENEDZSEREKNEK ÉS
INFORMATIKUSOKNAK**

Budapest, 2018

Szerzők:

Dr. Veress Attila – Dr. Borzán Anita – Dr. Kardos Barbara

Lektor:

Dr. Siklósi Ágnes

ISBN 978-963-638-556-9

Kiadja a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.

Budapest, XIII. Mór u. 2-4.

Felelős kiadó: Dr. Balogh Ákos, a SALDO Zrt. vezérigazgatója

A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

©A SALDO Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.

E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való tárolása (papír; elektronikus stb.)

a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül TILOS!

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	7
I. RÉSZ – A SZÁMVITEL ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI ÖSSZEFÜGGÉSEI	9
1. Bevezetés a számvitel rendszerébe	9
1.1 Gazdasági társaság alapítása	9
1.1.1 Gazdasági társaságok alapításának általános összefüggései, szabályai	9
1.2 A társaság létrehozása, működése	16
1.3 A Számviteli törvény hatálya, célja, a beszámoló, mint a tájékoztatás eszköze	17
1.3.1 Beszámolási kötelezettség	19
2. A Mérleg.....	25
2.1 A mérleg fogalma, főbb jellemzői.....	25
2.2 A mérleg tartalmi bemutatása.....	27
3. Az eredménykimutatás.....	43
3.1 Az eredménykimutatás fogalma, főbb jellemzői.....	43
3.2 Az adózott eredmény levezetésének lehetőségei	45
3.3 Az egyes eredménysorok tartalma	50
4. Gazdasági esemény és a gazdasági események hatása a mérlegre és az eredménykimutatásra	60
5. Kettős könyvvitel.....	75
5.1 A könyvvezetés módszerei	75
5.2 Kettős könyvvitel	75
5.2.1 A főkönyvi számla	75
5.2.1.1 A mérlegszámlák	77
5.2.1.2 A költségszámlák.....	78
5.2.1.3 Az eredmény számlák	78
5.2.1.4 Technikai és helyesbítő számlák	80
5.2.2 Számlasoros elszámolás.....	80
5.2.3 Idősoros elszámolás	80
5.2.4 Összesítő kimutatások, a főkönyvi kivonat	81
5.2.5 Számlakeret.....	81
5.2.5.1 A számlakeret felépítése.....	81
5.2.5.2 Az egységes számlakeret.....	82
5.3 Gazdasági események elszámolása a kettős könyvvitel rendszerében az esettanulmányok alapján, főkönyvi kivonat elkészítése, eredménykimutatás és mérleg összeállítása	84
6. Általános forgalmi adó.....	93
6.1 Az általános forgalmi adóról általában.....	93
6.2 Áfa levonási jog korlátozása	94
6.3 Fizetendő áfa kiszámítása	94
6.4 Áfás gazdasági események elszámolása	95
6.5 Bruttó-nettó szóhasználat a számvitelben	98
7. Bevezetés az értékelésbe.....	98
7.1 Az értékelésről általában	98
7.2 Eszközök bekerülési értékének meghatározása	100
7.3 Értécsökkenés (terv szerinti értékcsökkenés és terven felüli értékcsökkenés)	104
7.3.1 Terv szerinti értékcsökkenés	104
7.3.2 Terven felüli értékcsökkenés.....	109

7.4 Készletértékelési eljárások.....	110
7.5 Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelése	112
7.5.1 Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek bekerülési értékének meghatározása	112
7.5.1.1 Külföldi pénzürtékre szóló vevőkövetelés és szállítói tartozás bekerülési értékének meghatározása	113
7.5.2 Realizált árfolyamkülönbsétek a külföldi pénzürtékre szóló vevőkövetelés és szállítói tartozás pénzügyi rendezésekor.....	114
7.5.3 Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek fordulónapra vonatkozó értékelése.....	115
8. Bevezetés az időbeli elhatárolásokba.....	118
8.1 Fogalmak, kapcsolódó mérlegtételek, időbeli elhatárolások csoportosítása.....	118
8.2 Az időbeli elhatárolások fajtái és az egyes fajták könyvviteli elszámolása	120
8.2.1 „Klasszikus” időbeli elhatárolások	120
8.2.1.1 Bevételek aktív időbeli elhatárolása	120
8.2.1.2 Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása.....	121
8.2.1.3 Bevételek passzív időbeli elhatárolása.....	122
8.2.1.4 Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	123
9. Tevékenységek számvitele	126
9.1 Kereskedelmi tevékenység számviteli elszámolása	127
9.1.1 Kereskedelmi áruk nyilvántartási lehetőségei	130
9.1.1.1 Folyamatos mennyiségi és értékbeli nyilvántartást vezető kereskedő vállalkozások számviteli teendői	131
9.1.1.2 Folyamatos mennyiségi nyilvántartást vezető, de értékbeli nyilvántartást nem vezető kereskedő vállalkozások számviteli teendői	136
9.1.1.3 Értékbeli és mennyiségi nyilvántartást sem vezető kereskedő vállalkozások számviteli teendői	140
9.2 Szolgáltatási tevékenység számviteli elszámolása	142
9.3 Jövedelem elszámolással kapcsolatos számviteli teendők	149
9.3.1 Bérkölttség és személyi jellegű egyéb kifizetések	149
9.3.2 A vállalkozást terhelő befizetési kötelezettségek	149
9.3.3 A munkavállalók bérét terhelő levonások	150
9.3.4 A kifizetendő nettó jövedelem megállapítása.....	151
9.3.5 A fordulónap és mérlegkészítés között felmerült, előző évet terhelő személyi jellegű ráfordítások elszámolása.....	152
9.4. Termelő tevékenység számviteli elszámolása	153
9.4.1 A termelő tevékenység alapfolyamatainak számviteli elszámolása.....	155
9.4.2 Anyagokkal kapcsolatos elszámolások.....	156
9.4.2.1 Évközben folyamatos mennyiségi és értéknyilvántartást vezető termelő tevékenységet végző vállalkozás számviteli teendői.....	156
9.4.2.2 Évközben csak folyamatos mennyiségi nyilvántartást vezető termelő tevékenységet végző vállalkozás számviteli teendői.....	159
9.4.2.3 Évközben folyamatos mennyiségi és értéknyilvántartást nem vezető termelő tevékenységet végző vállalkozás számviteli teendői	162
9.4.2.4 Félkész termék továbbfelhasználás	163
9.4.2.5 Saját rezsiz beruházás elszámolása	163
9.4.3 Esettanulmányok, példák a termelési folyamat elszámolására.....	165

10. A Cash-flow kimutatás	168
10.1 A Számviteli törvény cash flow-kimutatásról általánosságban	168
10.2 A Számviteli törvény cash flow-kimutatásának összeállítása	171
10.2.1 A I. Működési cash flow levezetése	171
10.2.2 A II. Befektetési cash-flow levezetése	177
10.2.3 A III. Finanszírozási cash-flow levezetése	180
10.2.4 Egyéb korrekciók	182
11. A könyvviteli zárlat munkafázisai és a beszámoló összeállításának folyamata	182
11.1 Költség- és eredmény számlák rendezése	182
11.1.1 Az 5. Költségnevek számlacsoportok számláinak átvezetése a 8. Költségnevek számlacsoport megfelelő számláira	182
11.1.2 Az 5. Költségnevek számlák egyenlegének átvezetése az 5. Költségnevek átvezetési technikai számlákra:	183
11.2 Az eredményfelosztáshoz kapcsolódó számviteli feladatok	184
11.2.1 A társasági adó számítása és könyvelése	184
11.2.2 A kisvállalati adó számítása és könyvelése	185
11.2.3 Az eredmény számlák rendezése és az eredményfelosztás	186
11.3 „Főkönyvi kivonat 2”	188
11.4 A mérleg számlák zárása	191
11.5 Az üzleti év nyitásával kapcsolatos számviteli feladatok	191
11.5.1 Követő évi jogszabály-változások előzetes áttekintése, a számlakeret (számlarend, számviteli politika, belső szabályzatok) átalakítása	191
11.5.2 A nyitás technikai lebonyolítása az analitikában és a szintetikában	192
11.5.3 Következő évi nyitó rendező tételek	192
11.6. Kiegészítő melléklet	193
11.6.1 A kiegészítő melléklet tartalma	194
11.6.2 Általános rész	195
11.6.3 Specifikus rész	196
11.6.4 Az egyszerűsített éves beszámoló kiegészítő melléklete	199
11.7 Üzleti jelentés	200
11.8 A beszámoló könyvvizsgálata	201
11.9 A beszámoló letétbehelyezése és közzététele	204
12. A beszámolóból származó információk elemzése	206
12.1 A vagyoni helyzet elemzése	206
12.1.1 Átfogó mérlegelemzés	206
12.1.2 A mérleg tételek részletes elemzése	209
12.2 A pénzügyi helyzet elemzése	210
12.2.1 Az adósságállomány vizsgálata	210
12.2.2 A likviditás vizsgálata	211
12.3 A jövedelmezőség elemzése	212
12.3.1 A bruttó jövedelmezőség elemzése	213
12.3.2 Árbevétel- (bevétel-) arányos jövedelmezőségi mutatószámok (%)	213
12.3.3 Tőke- (vagyon-) arányos jövedelmezőségi mutatók (%)	214
12.3.4 Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók	215
12.3.5 Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (%)	216
12.3.6 Komplex jövedelmezőség (%)	217

12.4 A hatékonyság elemzése.....	217
12.4.1 A komplex hatékonyság vizsgálata	218
12.4.2 Élőmunka hatékonyság	219
12.4.3 Tőkehatékonysági mutatók	219
12.4.4 Eszközhatékonyság	220
12.4.5 Termelési költségszint.....	220

II. RÉSZ – FELADATOK AZ EGYES TÉMAKÖRÖKHÖZ KAPCSOLÓDÓAN.....	221
1. Vagyon és mérleg.....	221
2. Gazdasági események hatása mérlegre és az eredményre	230
2.1 Alapvető gazdasági események hatása a mérlegre.....	230
2.2 „Bevezetés” az eredménykimutatásba	233
2.3 Alapvető és összetett gazdasági események hatása a mérlegre és az „eredménykimutatásra”.....	235
3. Gazdasági események könyvviteli elszámolása.....	243
3.1 Alapvető gazdasági események könyvelése (számlasoros, idősoros), főkönyvi kivonat, záró mérleg készítése	243
3.2 Alapvető és összetett gazdasági események könyvelése (számlasoros, idősoros), főkönyvi kivonat, „eredménykimutatás” és záró mérleg készítése.....	245
4. Az áfa könyvviteli elszámolása.....	252
5. Bevezetés az értékelésbe.....	255
5.1 Bekerülési érték.....	255
5.2 Értékcsökkenés.....	258
5.3 Készletértékelés.....	259
6. Költségtani ismeretek és az eredmény megállapítás módszerei	260
6.1 A költségek könyvviteli elszámolása	260
6.2 Az eredménykimutatás „részletesen”.....	262
7. Bevezetés az időbeli elhatárolásokba.....	267
8. Tevékenységek számvitele.....	268
8.1 Kereskedelmi tevékenység számviteli elszámolása.....	268
8.2 Szolgáltató tevékenység számviteli elszámolása	270
8.3 Termelési tevékenység számviteli elszámolása.....	272
9. A könyvviteli zárlat munkafázisai és a beszámoló összeállítása.....	279

ELŐSZÓ

Kedves Olvasó!

A szerzők – a Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kara Számvitel Tanszékének főállású oktatói – többéves oktatási és gyakorlati tapasztalatukat használták fel a könyv megírásához.

A tankönyvhöz kapcsolódó tematika alapvetően két dologra helyezi a hangsúlyt: a folyamat szemléletre és a gazdasági események mérlegre és eredménykimutatásra gyakorolt hatására. A könyv bevezetést ad a számvitel rendszerébe, folyamat szemléletben mutatja be az egyes tevékenységek számvitelét, majd a tevékenységek számvitelének lezárásaként a beszámoló összeállításával is foglalkozik, valamint a mérleg és az eredménykimutatás alapján számolható leggyakoribb azon mutatószámokat mutatja be, amelyek segítségével a vállalkozás vagyoni-, pénzügyi- és jövedelmezőségi helyzete elemezhető.

A tankönyv két logikai egységből áll: az első részbe az elméleti ismeretek kerültek, a második részben pedig az egyes témákhoz kapcsolódó gyakorlati feladatok lettek rendszerezve. A tanórai megoldásra felkínált feladatok megoldását a tankönyvben nem közöltük, de a tankönyvhöz kapcsolódó elektronikus felületen a tanórai példák minden típusára készültek gyakorló feladatok, amelyek megoldása az elektronikus felületen történt kidolgozás után megtekinthető.

A szakkönyv elsősorban a Budapesti Gazdasági Egyetem gazdaságinformatikus alapszakos hallgatói részére készült, de a tankönyv gyakorló szakemberek (informatikusok, menedzserek, cégvezetők stb.) részére kézikönyvként is jól használható.

Jó tanulást és sikeres vizsgát kívánunk!

A szerzők, a lektor és a kiadó